

## Amerikan Doları alınıp Arabistan Riyali satılması işleminin arbitraj olup olmadığı hk.

|                   |                                    |
|-------------------|------------------------------------|
| <b>Belge türü</b> | Özelge                             |
| <b>Kanun</b>      | GİDER VERGİLERİ KANUNU             |
| <b>Özelge no</b>  | 35672403-010.01[120-03-2020]-30271 |
| <b>Tarih</b>      | 21.04.2020                         |

**T.C.**

**GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI**

**Hatay Vergi Dairesi Başkanlığı**

**Gelir Kanunları Grup Müdürlüğü**

Sayı : 35672403-010.01[120-03-2020]-E.30271

21.04.2020

Konu : Amerikan Doları alınıp Arabistan

Riyali satılması işleminin arbitraj olup

olmadığı hk

...

İlgi : ..... tarihli ve ..... kayıt sayılı özelge talep formunuz

İlgide kayıtlı özelge talep formunuzun incelenmesinden, şirketinizin Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Karar doğrultusunda Yetkili Müessese (Döviz Bürosu) olarak faaliyet gösterdiği ve bazı durumlarda USD (Amerikan Doları) alıp SAR (Suudi Arabistan Riyali) sattığınız belirtilerek bir dövizin diğer bir dövizle takası işleminin arbitraj veya kambiyo muamelesinden hangisi kapsamında banka ve sigorta muameleleri vergisine (BSMV) tabi tutulacağı hususunda Başkanlığımız görüşünün istenildiği anlaşılmaktadır.

6802 sayılı Gider Vergileri Kanununun 28 inci maddesinde, "Banka ve sigorta şirketlerinin 10/6/1985 tarihli ve 3226 sayılı Finansal Kiralama Kanununa göre yaptıkları işlemler hariç olmak üzere, her ne şekilde olursa olsun yapmış oldukları bütün muameleler dolayısıyla kendi lehlerine her ne nam ile olursa olsun nakden veya hesaben aldıkları paralar banka ve sigorta muameleleri vergisine tabidir.

Bankerlerin yapmış oldukları banka muamele ve hizmetleri dolayısıyla kendi lehlerine her ne nam ile olursa olsun nakden veya hesaben aldıkları paralar (kendileri veya başkaları hesabına menkul kıymet alıp satmayı, alım-satıma tavassut etmeyi veya alıp sattıkları menkul kıymet karşılığı borçları ödemeyi taahhüt etmeyi meslek haline getirenlerin bu faaliyetleri dolayısıyla lehlerine kalan paralar ile mevduat faizi vermek veya sair adlarla faiz ve benzeri menfaatler sağlamak üzere devamlı olarak para toplama işiyle uğraşanların topladıkları paralara sağladıkları gelir ve menfaatler üzerinden komisyon, ücret, hizmet karşılığı gibi adlarla aldıkları paralar dahil) da banka muameleleri vergisine tabidir.

90 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye göre ikraz işleriyle uğraşanlarla ikinci fıkrada belirtilen muamele ve hizmetlerden herhangi birini esas işgal konusu olarak yapanlar bu Kanunun uygulanmasında banker sayılırlar..." hükmü yer almaktadır.

Mezkur Kanunun istisnalara ilişkin 29 uncu maddesinin (p) bendinde, arbitraj muameleleri ile vadeli işlem ve opsiyon sözleşmelerine ilişkin muameleler ve bu muameleler sonucu lehe alınan paraların BSMV'den istisna olduğu hükmü, mükellefe ilişkin 30 uncu maddesinde, "Banka ve sigorta muameleleri vergisini banka ve bankerlerle sigorta şirketleri öder..." hükmü, matraha ilişkin 31 inci maddesinde ise "...Kambiyo alım ve satım muamelelerinde kambiyo satışlarının tutarı vergiye matrah olur..." hükmü yer almaktadır.

Diğer taraftan, 14/5/2019 tarihli ve 1106 sayılı Cumhurbaşkan Kararı ile 98/11591 sayılı Bakanlar Kurulu Kararının eki Kararın 1 inci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendinde değişiklik yapılarak BSMV oranı, kambiyo muamelelerinde, satış tutarı üzerinden binde 1 olarak tespit edilmiş olup, sonrasında ise 5/12/2019 tarihli ve 7194 sayılı Kanunun 8 inci maddesiyle 6802 sayılı Kanunun 33 üncü maddesinde yapılan değişiklikle kambiyo muamelelerinde BSMV oranı 7/12/2019 tarihi itibarıyla uygulanmak üzere binde 2 olarak belirlenmiştir.

Öte yandan, BSMV uygulamasına ilişkin arbitraj tanımlaması 89 Seri No.lu Gider Vergileri Genel Tebliğinde yapılmış olup, bir işlemin arbitraj olarak değerlendirilebilmesi için anılan Tebliğde belirtilen şartların sağlanması gerekmektedir. Bu itibarla, anılan Tebliğ uyarınca bir işlemin arbitraj işlemi olarak değerlendirilebilmesi için, aşağıdaki unsurları ihtiva etmesi gerekmektedir:

- Birden fazla piyasada işlem gören her kıymet, döviz veya mal gibi ürünler kural olarak arbitraja konu edilebilir.

- İşleme konu kıymet, döviz veya mal aynı anda birden fazla piyasada alım satıma konu edilebilen bir ürün olmalıdır. Ayrıca, arbitraj yapılmak amacıyla bir piyasadan alınan ürünle fiyat farklılığı olan diğer bir piyasada satılan ürünün birebir "aynı ürün" olması gerekmektedir.

- Piyasa, en genel anlamıyla alıcı ve satıcıların alım satıma konu mal ve hizmetleri almak ve satmak amacıyla bir araya geldikleri yer olarak tanımlanmaktadır. Dolayısıyla, aynı ürünün alım satıma konu edildiği ve aynı anda alım satım fiyatlarında farklılık olan iki farklı yer iki farklı piyasa olarak kabul edilebilir.

- Aynı ürünün farklı piyasalarda aynı anda farklı fiyatlardan alım satıma konu edilebilmesi gerekir. Alım satımın aynı anda gerçekleşmesi ve dolayısıyla arbitrajcının risk üstlenmemesi, arbitraj işleminin temel varsayımıdır. Dolayısıyla, bir işlemin arbitraj işlemi sayılabilmesi için, kıymetin alım satım işleminin eş zamanlı, yani aynı işlem günü içerisinde gerçekleştirilmesi gerekmektedir.

- Ürünün eş zamanlı olarak düşük fiyatlı olduğu piyasadan alınıp, yüksek fiyatlı olduğu piyasada satılması suretiyle vadesiz ve risksiz gelir elde edilmesi gerekmektedir. Vadesiz ve risksiz olma, arbitraja konu kıymetin aynı anda bir piyasada düşük fiyatlı, diğer bir piyasada ise yüksek fiyatlı olduğunun bilinmesi ve buna dayalı olarak düşük fiyatlı piyasadan alınacak ürünün yüksek fiyatlı piyasada satılabileceğinin bilinmesi olarak anlaşılmalıdır.

- Elde edilen gelirin kaynağı, aynı ürünün farklı piyasalardaki fiyat farklılığı olmalı, geleceğe, tahmine ve riske dayanmamalıdır.

Ayrıca, Mezkur Tebliğin (D/3-a) bölümünde yer alan bir örneğe ilişkin olarak yapılan açıklamada da döviz ile döviz değişimine dayalı swap işleminin arbitraj istisnası kapsamına girmediği açıkça belirtilmiştir.

Buna göre, sadece dövizin döviz ile değişimine dayanan işlemlerin mevcut mevzuata göre arbitraj işlemi olarak değerlendirilmesi mümkün olmadığından söz konusu işlemlerin kambiyo muamelesi kapsamında BSMV'ye tabi tutulması gerekmektedir.

Bilgi edinilmesini rica ederim.

---

Bu metin Mevzuat Bankası (mevzuat.vergibilustayi.com) aracılığıyla gib.gov.tr arşivinden alınmıştır. Resmî işlemlerde Resmî Gazete metni esastır. — 10.09.2026